13.2.2024

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 7.2.2024, U 93/2023 vp

Kuuleminen U 93/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta matkustajanoikeuksien toteuttamisesta unionissa

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä U 93/2023 vp ehdotuksesta matkustajanoikeuksien toteuttamisesta unionissa. KKV kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

KKV pitää valtioneuvoston U-kirjelmässään ilmaisemaa kantaa komission ehdotukseen kannatettavana, mutta kiinnittää vielä erikseen huomiota seuraaviin seikkoihin:

Komission ehdotuksen taustaksi todetaan selvityksistä käyvän ilmi, että matkustajan oikeudet eivät aina toteudu niiden puutteellisesta täytäntöönpanosta johtuen. Tämä lähtökohta on kuitenkin yksipuolinen ja jättää huomioimatta erityisesti lentomatkustajan oikeuksia koskevaan asetuksen tulkinnanvaraisuuden, joka vaikeuttaa sen kollektiivivalvontaa olennaisesti runsaasta Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännöstä huolimatta. Parhaiten asetuksen asianmukaista noudattamista ja valvontaa edistäisi itse asetuksen säännösten selkeyttäminen ja erityisesti poikkeuksellisten olosuhteitten, joiden esiintyessä vakiokorvausta ei tarvitse maksaa, tapauskohtaisesta arvioinnista luopuminen. Ilman lentomatkustajan oikeuksien koskevan asetuksen uudistamista sen kollektiivivalvonta tulee olemaan jatkossakin vaikeaa erityisesti vakiokorvausten osalta nykyisessä asetusehdotuksessa esitetyistä valvontavelvoitteista huolimatta.

Vaikka KKV sinänsä kannattaakin riskiperusteista lähestymistapaa matkustajan oikeuksista annettujen asetusten valvontaan, on olennaisen tärkeää, että kansallisilla valvontaviranomaisilla itsellään säilyy jatkossakin mahdollisuus päättää tehtäviensä priorisoinnista ja valvonnassaan noudattamista toimintatavoista. Komission ehdotuksessa esitetyt yksityiskohtaiset säännökset valvonnan toteuttamisesta ja ehdotus siitä, että komissiolla olisi oikeus määrätä kansallinen viranomainen tutkimaan komission epäilyttäväksi katsomaa menettelyä tietyn ajan kuluessa, saattaisivat toteutuessaan haitata tai jopa vaarantaa kuluttaja-asioiden tarkoituksenmukaista valvontaa tulevaisuudessa. Laajan yleistoimivallan omaavalle kuluttajaviranomaiselle hyvin määrämuotoinen ja komissiojohteinen valvonta kaikissa matkustusmuodoissa sopisi kokonaisvaltaisen priorisointiharkinnan ja rajallisten resurssien kohdentamisen kannalta huonosti ja saattaisi vaatia kohtuuttoman osan työpanoksesta muun valvonnan ja painavampien kuluttajaongelmien kustannuksella.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **kkv.fi**

ALLEKIRJOITETTU
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ

13.2.2024

Valtioneuvoston tavoin KKV kannattaa lipun hinnan palauttamista koskevia selkeytyksiä tilanteessa, jossa lento on ostettu välittäjän kautta ja painottaa, että matkustajalla tulee säilyä oikeus vaatia palautusta myös suoraan lentoliikenteen harjoittajalta, jos hän ei määräajassa saa korvausta välittäjältä. KKV pitää niin ikään määritelmien yksiselitteisyyttä tärkeänä sen takaamiseksi, että eri toimijoiden roolit ja vastuut, etenkin suhteessa matkustajaan ovat selkeitä. Erityisesti välittäjän määritelmään tulee kiinnittää huomiota. Ehdotuksessa määritelmä on puutteellinen ja eroaa esimerkiksi asetusehdotuksessa matkustajan oikeuksista multimodaalien matkojen yhteydessä käytetystä määritelmästä, joka sekin on vaikeaselkoinen. Käytetyn määritelmän tulisi olla yhdenmukainen niin yleisessä sopimusoikeudessa ymmärretyn välittäjän käsitteen kanssa kuin kaikissa matkustajan suojaksi annetuissa instrumenteissa mukaan lukien matkapakettidirektiivi. Selkeä välittäjän käsite on keskeinen myös turvattaessa kuluttajien lakisääteisten oikeuksien käyttöä ilman välittäjien perimiä erilaisia lisä- ja palvelumaksuja esimerkiksi takaisinmaksutilanteissa liikenteenharjoittajan peruttua kuljetuspalvelun.

Valtioneuvoston tavoin KKV pitää tärkeänä, että korvaushakemukset tulee voida tehdä joustavasti nykyaikaisia saavutettavia ja monikanavaisia menetelmiä käyttäen. Asetus ei saa johtaa siihen, että vakiolomake tai viimekädessä digitaaliset sovellukset olisivat käytännössä ainoat sallitut kanavat niiden kiistattomista eduista huolimatta. Tulevaisuudessakin tulee palvella yhdenvertaisesti niitä kuluttajia, joilla ei ole kykyä tai uusimpia laitteita digitaalisten järjestelmien hyödyntämiseksi.

Satu Toepfer
johtaja

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **kkv.fi**

ALLEKIRJOITETTU
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ